

HIILIPOLKU VIE MONITAVOITTEISEN METSÄNHOIDON ÄÄRELLE

Janne Artell, erikoistutkija &

Aura Salmivaara, TkT, tutkija

Metsäpäivät 25.10.2024

Hiilipolku-hanke

- *Hiilestä kiinni* -MMM rahoitus
- 2022-2024

Maa- ja metsätalous-
ministeriö

Pro Puruvesi ry

Metsäkeskus

Metsänomistajat
Mhy Etelä-Savo

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Luke
LUONNONVARAKESKUS

ILMATIETEEN LAITOS

Suomen
Metsämuseo

LUSTO

Sopeutuva hillintä: yhteistoimin metsien hiilensidontaan

HIILIPOLKU hankkeen päätavoitteena on luoda eri toimijoiden kumppanuuteen perustuvia yhteistoiminnan käytäntöjä, jotka tuoppaavat metsänomistajia ja muita paikallisia metsätaloudentoimijoita metsien hiilensidontaan. Hankkeessa kehitettävät hiilensidontan käytännöt palvelevat myös vesiensuojelua ja monimuotoisuutta, perustuvat tutkittuun tietoon sekä koetaan sosiaalisesti oikeudenmukaiseksi ja palkitsevaksi.

HIILIPOLKU hankkeessa kehitetään yhteistoimin HIILIPOLKU-konsepti, jonka avulla metsänomistaja voi toteuttaa tilalleen metsänhoito toimenpiteitä, joilla voidaan vaikuttaa pitkällä tähtäimellä hiilensidontaan ja hiilineutraalisuuteen.

Hankkeella on suuri paikallinen ja alueellinen vaikuttavuus. Kansallista vaikuttavuutta syntyy, kun toimintatapa otetaan valtakunnalliseen käyttöön. Konseptia voidaan hyödyntää myös erilaisissa kannustinjärjestelmissä.

HIILIPOLKU hanke on osa maa- ja metsätalousministeriön Hiilestä kiinni -tutkimus- ja innovaatio-ohjelmaa, jonka tavoitteena on tuottaa toimintaympäristön muutoksia ennakoivaa tietoa sekä ratkaisuehdotuksia, joilla maa- ja metsätaloutta ja muuta maankäyttöä saadaan sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä suunnattua ilmastokestävämmäksi. Tavoitteena on myös vahvistaa uusiutuvien luonnonvarojen kestävää käyttöä ja kokonaiskestävyyttä. Ohjelma valmisteltiin yhteistyössä tutkijayhteisön ja sidosryhmien kanssa.

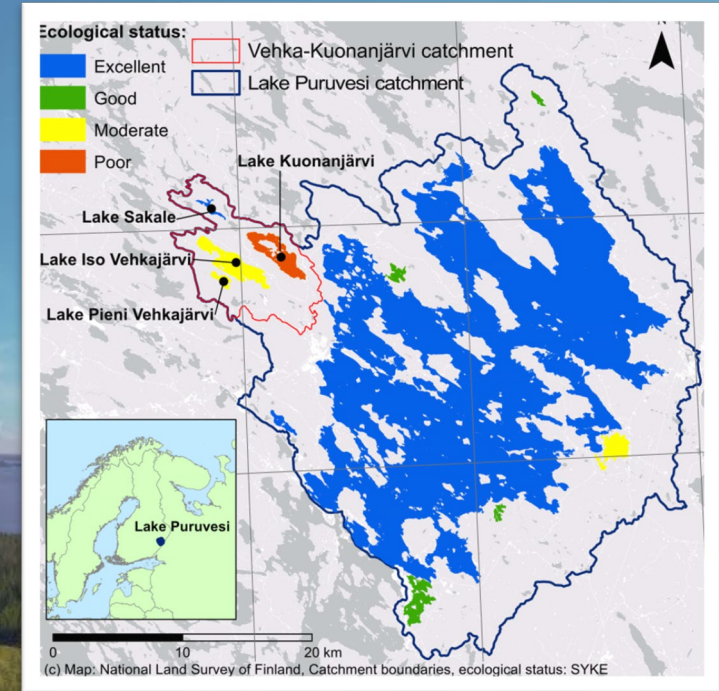
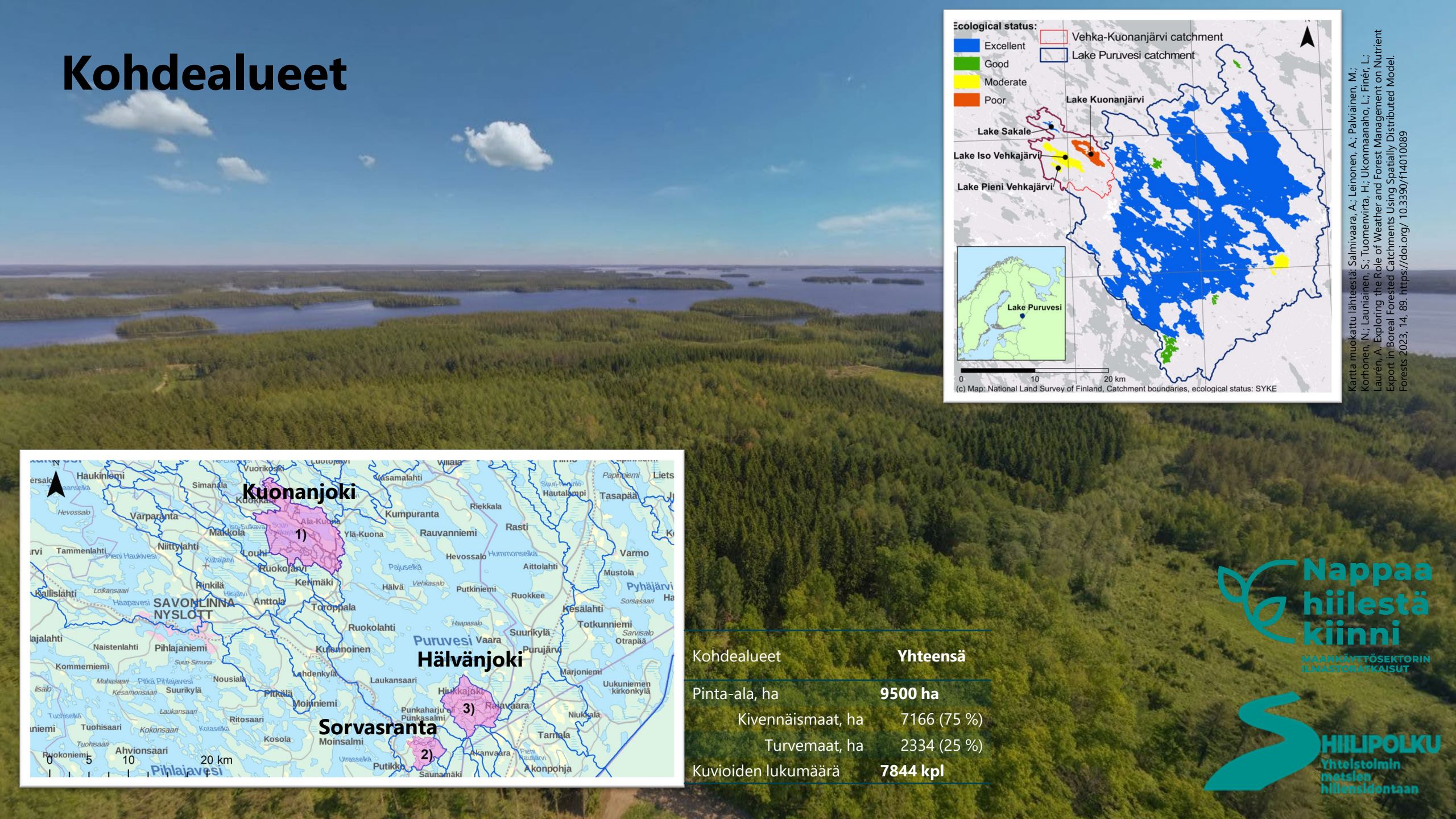

Hiilipolku vie monitavoitteisen metsänhoidon äärelle

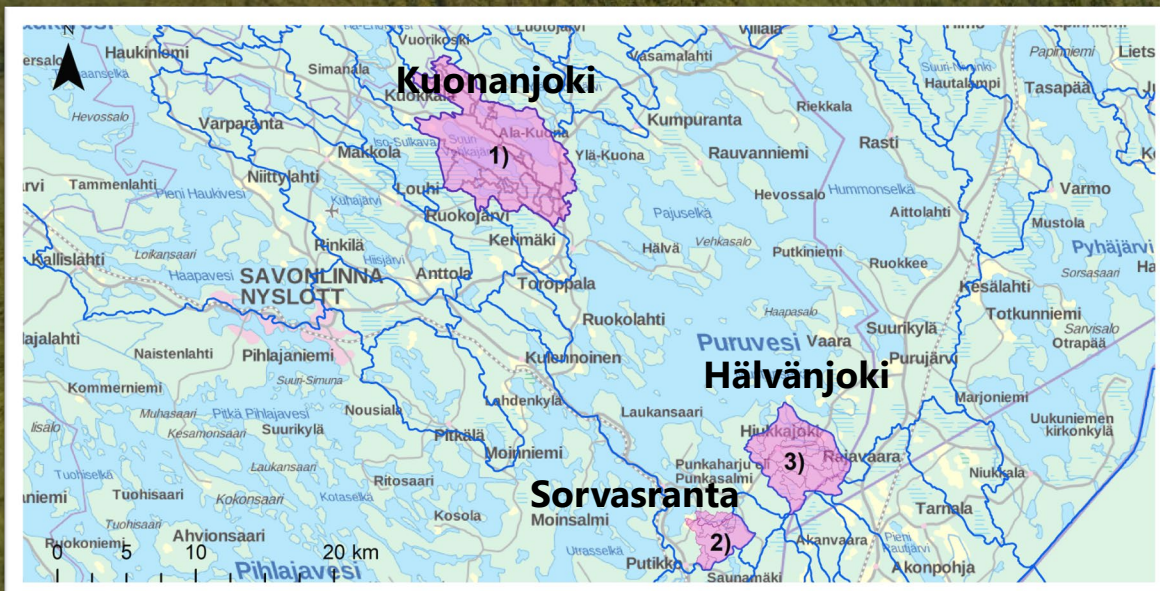
- Miten HIILIPOLKU-hankkeessa luodut eri toimijoiden *vapaaehtoiset* yhteistoiminnan käytännöt voivat auttaa saavuttamaan tavoitteita?
- Millaisilla keinoilla metsätalouden vesistökuormitusta voidaan vähentää sekä edistää hiilensidontaa ja monimuotoisuutta?
- Valuma-alue- ja metsätilatason mallinnus (Motti- ja SUSI-simuloinnit) osana tiedollista *tuuppausta*
- **Esittelemme laskelmien tuloksia ja niiden hyödyntämistä metsänomistajaneuvonnassa**

Kohdealueet

Kartta muokattu lähteestä: Salmivaara, A.; Leinonen, A.; Palviainen, M.; Korhonen, N.; Launiainen, S.; Tuomenvirta, H.; Ukonmaanaho, L.; Finér, L.; Laurén, A. Exploring the Role of Weather and Forest Management on Nutrient Export in Boreal Forested Catchments Using Spatially Distributed Model. Forests 2023, 14, 89. <https://doi.org/10.3390/f14010089>

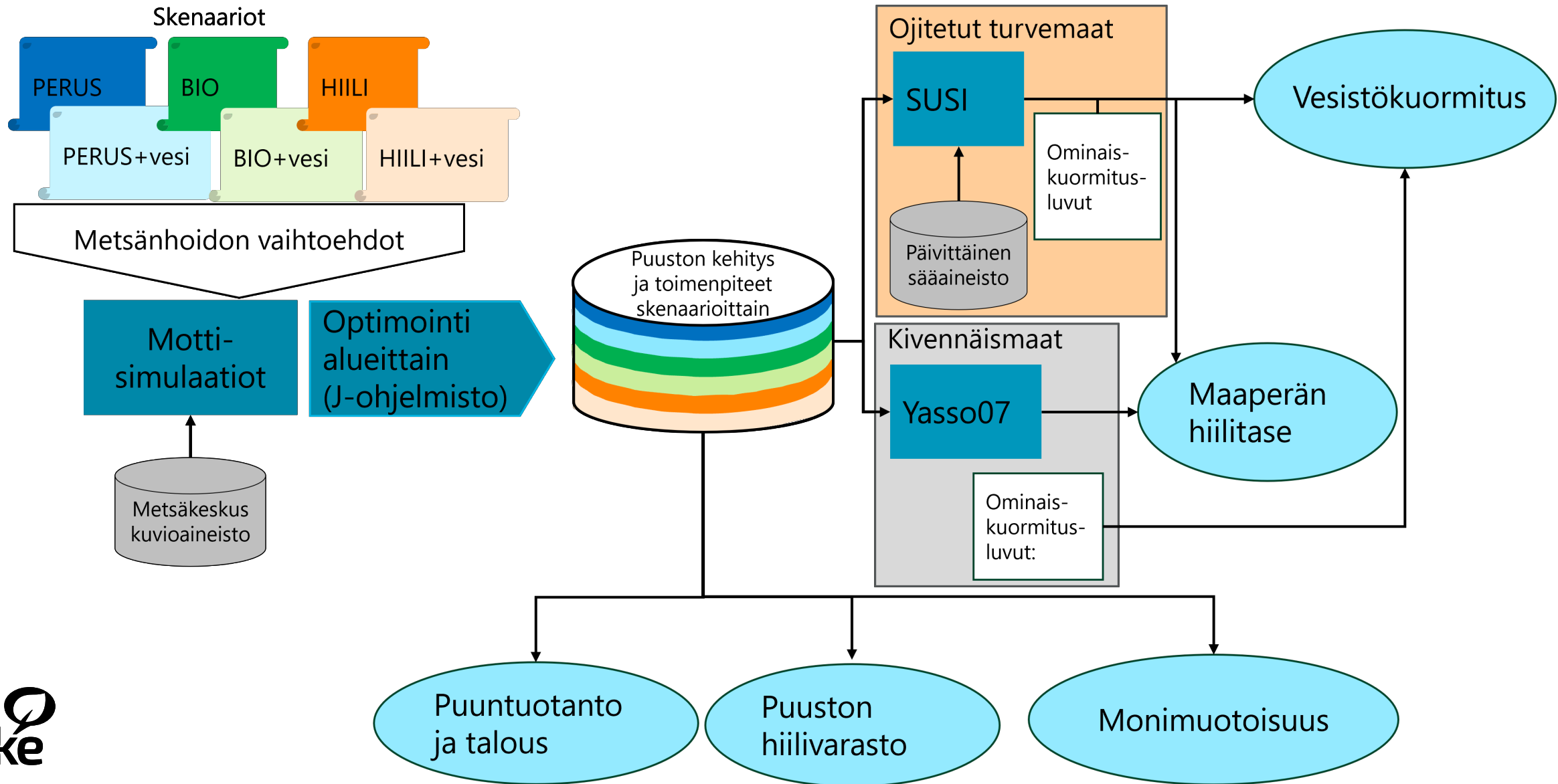
Kohdealueet	Yhteensä
Pinta-ala, ha	9500 ha
Kivennäismaat, ha	7166 (75 %)
Turvemaat, ha	2334 (25 %)
Kuvioiden lukumäärä	7844 kpl

Skenaariot

Skenaario	Tavoite	Kuvaus
PERUS	Kestävän ja taloudellisesti kannattavan metsänhoidon skenaario	Noudattaa yleisesti käytettyjä Hyvän metsänhoidon suosituksia, ml. ohjeet luonnonhoitotoimista, lehtipuuston määrästä ja säästöpuista. Soveltuvilla kohteilla kunnostetaan ojituksia ja tehdään lannoituksia.
PERUS+vesi	Kestävän ja taloudellisesti kannattavan metsänhoidon skenaario vesistökuormitus minimoiden	Kuten PERUS-skenaario, mutta vältetään ojien kunnostusta ja kivennäismaiden lannoituksia.
BIO	Kestävän, luonnon monimuotoisuutta lisäävän metsänhoidon skenaario	Metsiä kasvatetaan PERUS-mallia pidempään ennen uudistushakkuuta, harvennukset tehdään kevyempinä ja lehtipuuston osuutta lisätään taimikonhoidossa ja harvennuksissa tavoitteena puulajikirjon ja kuolleen puun lisääminen.
BIO+vesi	Kestävän, luonnon monimuotoisuutta lisäävän metsänhoidon skenaario vesistökuormitus minimoiden	Kuten BIO-skenaario, mutta vältetään ojien kunnostusta ja kivennäismaiden lannoituksia.
HIILI	Kestävän, hiilen sidontaa lisäävän metsänhoidon skenaario	Metsiä kasvatetaan PERUS-skenaariota pidempään ennen uudistushakkuuta, harvennukset tehdään kevyempinä ja lannoituksilla tehostetaan puuston kasvua.
HIILI+vesi	Kestävän, hiilen sidontaa lisäävän metsänhoidon skenaario vesistökuormitus minimoiden	Kuten HIILI-skenaario, mutta vältetään ojien kunnostusta ja kivennäismaiden lannoituksia.

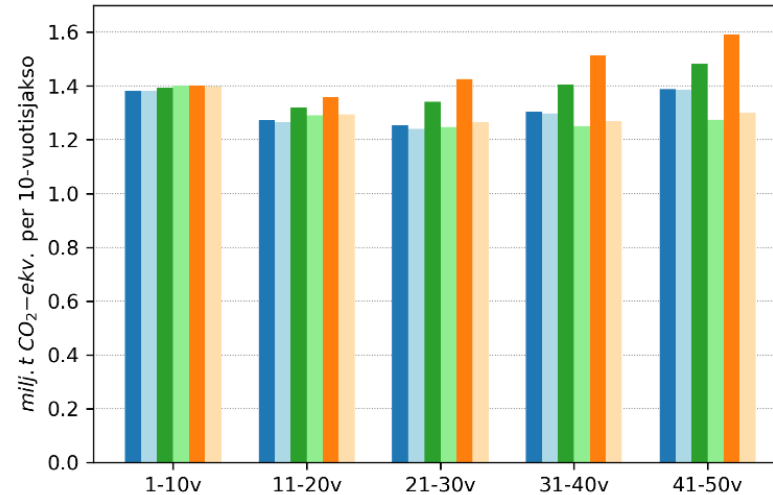
Laskentakehikko

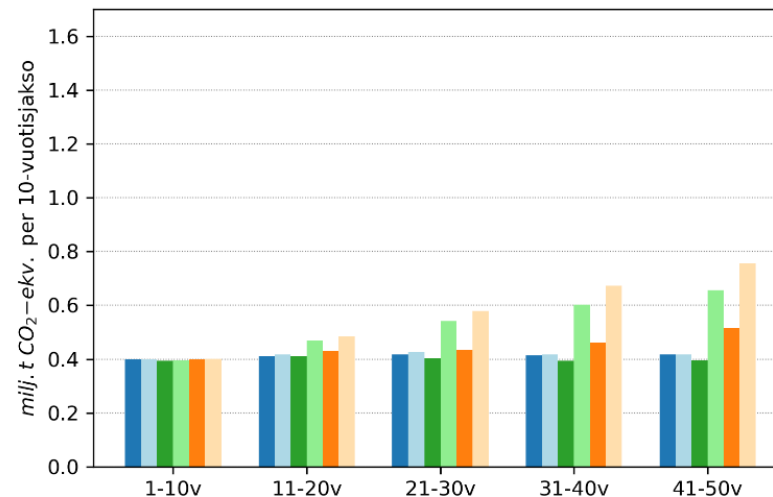
Hiilitase, ravinnekuormitus ja monimuotoisuus

Elävän puuston hiilivarasto

Kivennäismailla

Turvemailla

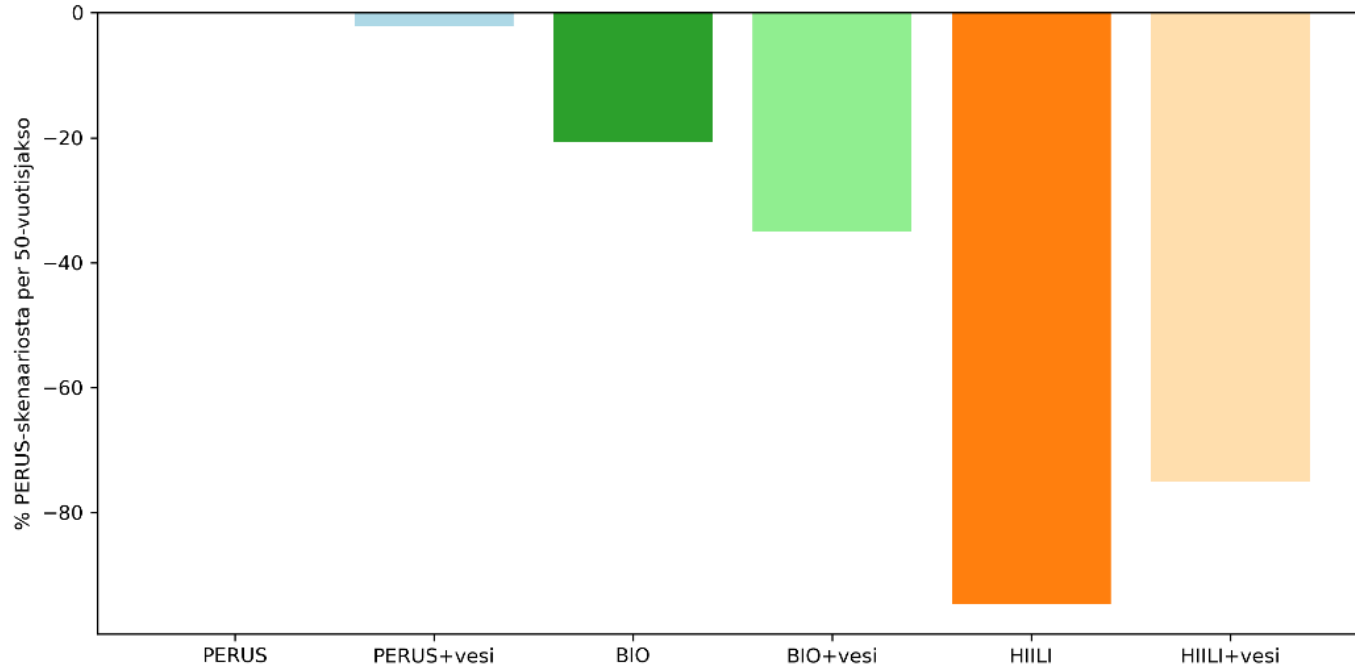

Skenaario	Tavoite
PERUS	Kestävän ja taloudellisesti kannattavan metsänhoidon skenaario
PERUS+vesi	Kestävän ja taloudellisesti kannattavan metsänhoidon skenaario vesistökuormitus minimoiden
BIO	Kestävän, luonnon monimuotoisuutta lisäävän metsänhoidon skenaario
BIO+vesi	Kestävän, luonnon monimuotoisuutta lisäävän metsänhoidon skenaario vesistökuormitus minimoiden
HIILI	Kestävän, hiilen sidontaa lisäävän metsänhoidon skenaario
HIILI+vesi	Kestävän, hiilen sidontaa lisäävän metsänhoidon skenaario vesistökuormitus minimoiden

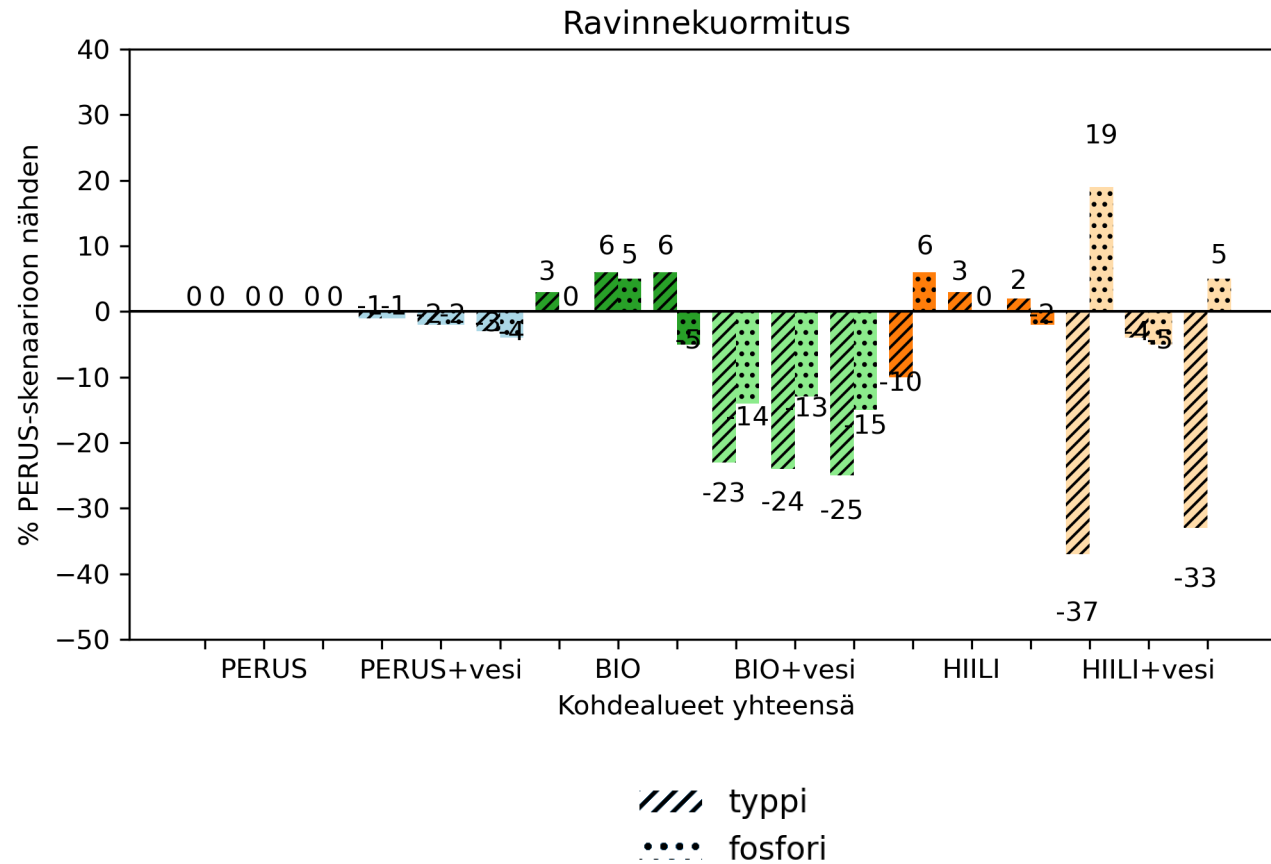
Hiilitase, ravinnekuormitus ja monimuotoisuus

Puuston ja maaperän hiilitase

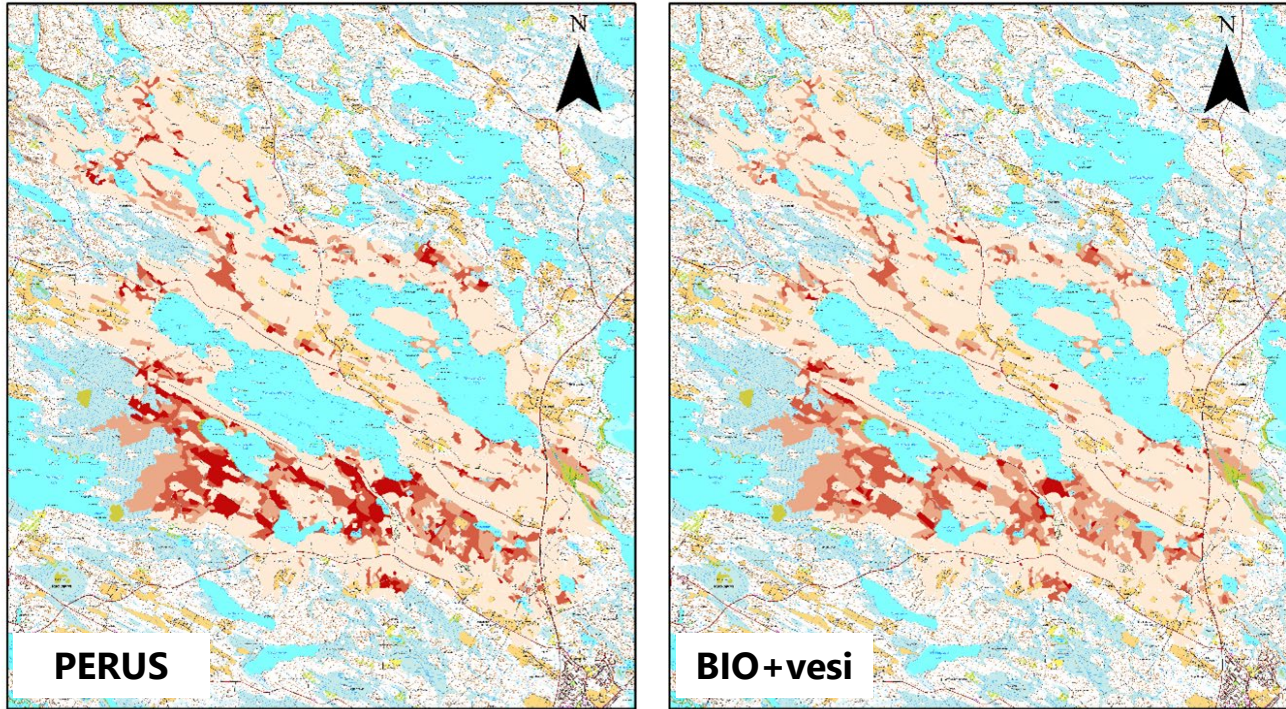
Skenaario	Tavoite
PERUS	Kestävän ja taloudellisesti kannattavan metsänhoidon skenaario
PERUS+vesi	Kestävän ja taloudellisesti kannattavan metsänhoidon skenaario vesistökuormitus minimoiden
BIO	Kestävän, luonnon monimuotoisuutta lisäävän metsänhoidon skenaario
BIO+vesi	Kestävän, luonnon monimuotoisuutta lisäävän metsänhoidon skenaario vesistökuormitus minimoiden
HIILI	Kestävän, hiilen sidontaa lisäävän metsänhoidon skenaario
HIILI+vesi	Kestävän, hiilen sidontaa lisäävän metsänhoidon skenaario vesistökuormitus minimoiden

Hiilitase, ravinnekuormitus ja monimuotoisuus

Skenaario	Tavoite
PERUS	Kestävän ja taloudellisesti kannattavan metsänhoidon skenaario
PERUS+vesi	Kestävän ja taloudellisesti kannattavan metsänhoidon skenaario vesistökuormitus minimoiden
BIO	Kestävän, luonnon monimuotoisuutta lisäävän metsänhoidon skenaario
BIO+vesi	Kestävän, luonnon monimuotoisuutta lisäävän metsänhoidon skenaario vesistökuormitus minimoiden
HIILI	Kestävän, hiilen sidontaa lisäävän metsänhoidon skenaario
HIILI+vesi	Kestävän, hiilen sidontaa lisäävän metsänhoidon skenaario vesistökuormitus minimoiden

Hiilitase, ravinnekuormitus ja monimuotoisuus

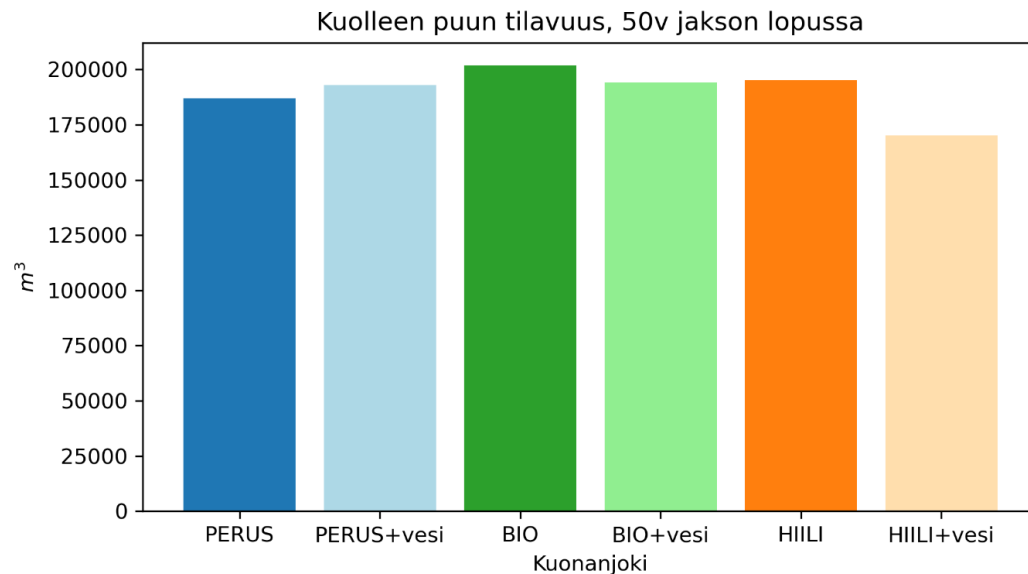
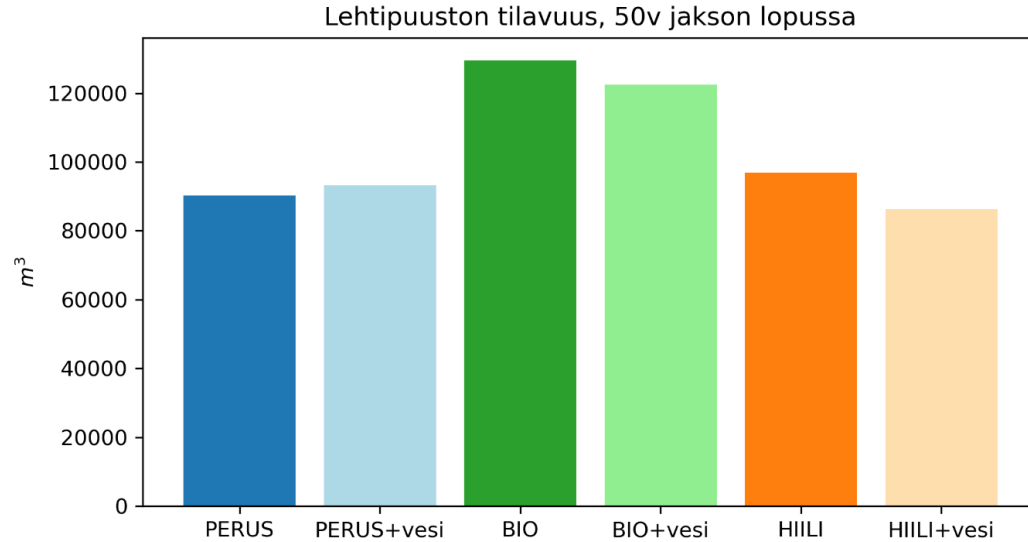

Typpikuormitus kg/ha/vuosi

- alle keskimääräisen taustakuorman (<1.2)
- yli keskimääräisen taustakuorman (1.2-2.8)
- korkea kuormitus (2.8-4.4)
- erittäin korkea kuormitus (>4.4)

Skenaario	Tavoite
PERUS	Kestävän ja taloudellisesti kannattavan metsänhoidon skenaario
PERUS+vesi	Kestävän ja taloudellisesti kannattavan metsänhoidon skenaario vesistökuormitus minimoiden
BIO	Kestävän, luonnon monimuotoisuutta lisäävän metsänhoidon skenaario
BIO+vesi	Kestävän, luonnon monimuotoisuutta lisäävän metsänhoidon skenaario vesistökuormitus minimoiden
HIILI	Kestävän, hiilen sidontaa lisäävän metsänhoidon skenaario
HIILI+vesi	Kestävän, hiilen sidontaa lisäävän metsänhoidon skenaario vesistökuormitus minimoiden

Hiilitase, ravinnekuormitus ja monimuotoisuus

Skenaario	Tavoite
PERUS	Kestävän ja taloudellisesti kannattavan metsänhoidon skenaario
PERUS+vesi	Kestävän ja taloudellisesti kannattavan metsänhoidon skenaario vesistökuormitus minimoiden
BIO	Kestävän, luonnon monimuotoisuutta lisäävän metsänhoidon skenaario
BIO+vesi	Kestävän, luonnon monimuotoisuutta lisäävän metsänhoidon skenaario vesistökuormitus minimoiden
HIILI	Kestävän, hiilen sidontaa lisäävän metsänhoidon skenaario
HIILI+vesi	Kestävän, hiilen sidontaa lisäävän metsänhoidon skenaario vesistökuormitus minimoiden

Yhteenveto mallipohjaisesta tarkastelusta

- Skenaariot osoittivat:
  - Toimenpiteiden muutoksilla on mahdollista saada aikaan tavoitteen mukaisia tuloksia
  - On mahdollista, löytää toimenpidekokonaisuus, joka edistää monitavoitteista metsänhoitoa
- Alueatasolla:
  - Tavoitteiden toteuttamiseen mahdollisuuksia enemmän ja vaikutukset puuntuotantoon jäävät pieniksi
  - Toimenpiteiden spatiaalinen kohdentuminen vaikuttaa tuloksiin
- Tilatasolla:
  - Tavoitteiden mukaisia tuloksia saadaan, mutta sekä mahdollisuudet että vaikutukset riippuvat vahvasti tilan metsien rakenteesta

Tuuppaus

- Kuinka viedä tieto käytäntöön?
- *Metsänomistaja ja neuvoja + tietomateriaali*
  - 28% kiinnostunut kohdennetusta neuvonnasta

Yhteinen neuvontamateriaali

- Erilaiset tarpeet
  - neuvonta metsässä, etänä, tai toimistolla
  - metsänomistajan kokemustaso (yksityiskohtaisuus vs. yleistason kuvaus)
- Epävarmuuksien käsittely – aineiston ikä, malli vs. todellisuus, vastuu ymmärryksestä
  - Keskusteluaihio omistajan ja neuvojan välillä
- Oleellinen ajanjakso – nyt 30 vuotta
- Yhteistyöprosessi materiaalin luomisessa

Käytäntö

- 6 neuvontatilannetta 31.5.2024 – 7.10.2024
- Paikan päällä, etänä ja toimistolla
- Kommentit osallisilta

Havainnot tuuppauksesta

• Metsänomistajat

- Kokeneita omistajia -> suosittelevat vähemmän kokeneille
- Yleisnäkemys positiivinen neuvontatilanteesta, lyhyen aikavälin vaikutus valintoihin ei selvä
- Materiaali koettiin hyödyllisenä (jäi metsänomistajalle) ja vastasi melko hyvin todellisuutta
- Alueelliset huolenaiheet tärkeitä: Puruveden tila nousi keskusteluun

• Neuvojat

- Metsänomistajat kiinnostuneita tilansa tiedoista ja heillä valmiita näkemyksiä hoidosta
- Neuvontamateriaali ohjaa keskustelua – keskustelu tavanomaista pidempää – digitaalisuus
- Materiaali vaatii neuvojaltaakin perehtymistä – tarjosi tietorikkaan keskustelupohjan ja oppia
- Neuvojan paikallisoosaaminen tärkeää – malli voi tuottaa epäjohdonmukaisia tuloksia

• Tutkijat (kärpäsenä katossa)

- Vastaanotto kiinnostunutta, materiaali ennakkoon ja rinnastettava aiempiin suunnitelmiin
- Huomio metsänomistajilla myös metsätuhojen todennäköisyydessä

Materiaalin valmistus vaatii tällä hetkellä vielä käsityötä – tilausta kuitenkin olisi toimijalle

 **Nappaa
hiilestä
kiinni**
MAANKÄYTTÖSEKTORIN
ILMASTORATKAISUT

 HIILIPOLKU
Yhteistoiminn
metsien
hiilensidontaan

Kiitos!